

**RADA GMINY
SANOK**

UCHWAŁA NR L/395/2010

Rady Gminy w Sanoku

z dnia 29 października 2010 r.

w sprawie uchwalenia Programu Pomocy dziecku i rodzinie.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, póź. 1591 z późn. zm.) w związku z art. 17 ust. 13 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2009r. Nr 175 poz. 1362), Rada Gminy w Sanoku uchwała co następuje:

§1

Uchwala się Program pomocy dziecku i rodzinie w brzmieniu stanowiącym załącznik Nr 1 do niniejszej uchwały

§2

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Sanok.

§3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY
Rady Gminy Sanok
Stanisław Wesolny

Załącznik Nr 1
do Uchwały nr L/395/2010
Rady Gminy w Sanoku
z dnia 29 października 2010 r.

PROGRAM POMOCY DZIECKU I RODZINIE W GMINIE SANOK

SPIS TREŚCI:

1. Wstęp.
2. Główny cel programu.
3. Rodzina w systemie pomocy społecznej realizowanej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sanoku.
4. Cele szczegółowe i formy ich realizacji.
5. Zakończenie.

1. Wstęp

Polityka społeczna obejmuje swym zasięgiem przede wszystkim zagadnienia dotyczące rodziny i dziecka. Zgodnie z art.70 ust.1 Ustawy o pomocy społecznej - pomoc społeczna zobowiązana jest do opieki nad rodzinami, które doświadczają „trudności w wypełnianiu swoich zadań”. Zatem, można powiedzieć, że jednym z głównych celów pomocy społecznej jest wsparcie osób i rodzin w dążeniu do całkowitego pełnienia ról społecznych, przewyższanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie rozwiązywać samodzielnie a także zapewnienie profesjonalnej pomocy tym, którzy dotknięci są patologiami społecznymi. Inaczej mówiąc celem pomocy społecznej jest zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin, umożliwienie bytowania w godnych warunkach. W ustawie o pomocy społecznej, w art. 17 pkt. 13 określono, iż zadaniem gminy jest „tworzenie gminnego systemu profilaktyki i opieki nad dzieckiem i rodziną”, jednakże warto opisać co w niniejszym programie będzie kryć się pod pojęciem „rodziny” a także określić jakiej grupy beneficjentów dotyczy. W art. 6 pkt. 14 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004r, określono pojęcie „rodziny”, którą rozumie się przez wspólnie zamieszkujące, gospodarujące osoby spokrewnione lub nie, pozostające w faktycznym związku. Działalność na rzecz rodzin skupia się na wyrównywaniu różnic socjalnych, wspieraniu w realizacji potrzeb bytowych, szans życiowych czy asekuracji w obliczu zagrożeń życia codziennego. Beneficjentami programu pomocy są rodziny z dziećmi (od 0 do 18 lat), osoby samotnie wychowujące dzieci (rodziny niepełne), osoby z dziećmi pozostające w związkach nieformalnych, rodziny, które z przyczyn losowych czasowo nie zamieszkują wspólnie, jednakże utrzymują więź.

Znaczenie rodziny i jej właściwego rozwoju jest dla społeczeństwa bezcenne, ponieważ w rodzinach wychowują się kolejne pokolenia, które w okresie dorosłości będą kształtowały naród. Rodzina tworzona przez dwoje ludzi staje się specyficzną formą funkcjonowania ludzkiego - początkowo w formie małżonków, a następnie szeroko pojętego systemu wychowawczego. Zarówno dorośli jak i dzieci znajdują w niej zaspokojenie potrzeb biologicznych, w szczególności, psychicznych. Każda rodzina tworzy niepowtarzalną atmosferę rodzinną, która wpływa na pełnienie określonych funkcji społecznych oraz indywidualnych. W rodzinie potomstwo doświadcza procesów wychowawczych, kształtowania ich osobowości, tożsamości własnej, wyposażenia w zasoby indywidualne potrzebne do pełnienia przyszłych ról życiowych. To rodzina tworzy klimat emocjonalny

niezbędny do procesu rozumienia przez dziecko zjawisk i faktów otaczającego świata, nauki norm i wierność określonym wartościom. To rodzina, niezbędna każdemu dziecku, ma zapewnić poczucie bezpieczeństwa, przynależności, bliskości rodziców, rodzeństwa, krewnych. Wreszcie, wspólnota rodzinna kształtuje u dzieci poczucie własnej wartości niezbędne do kształtowania indywidualnej postawy, wzorów funkcjonowania i norm wzajemnego współżycia.

Reasumując, ze środowiska rodzinnego właśnie dzieci wynoszą podstawowe zasady, sposoby współżycia społecznego, pojęcie określonych wartości i niezbędność ich przestrzegania. Nie jest więc sprawą małej wagi kierunek, w którym podąża wychowanie potomstwa. A prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny a w niej dziecka, zagraża szereg zjawisk patologicznych, które mogą daną rodzinę czynić dysfunkcjonalną. Członkowie rodziny dysfunkcjonalnej nie potrafią sprostać swoim obowiązkom, pomyślnie rozwiązywać problemów i sytuacji kryzysowych, stają się zatem klientami pomocy społecznej.

Opracowany program traktuje o założeniach i sposobach realizacji szeroko rozumianej polityki społecznej. Obowiązkiem instytucji pomocy społecznej jest wspieranie mieszkańców gminy, szczególnie w ramach zapisu art. 15 pkt. 5 i 6- realizacji zadań i kreowaniu nowych sposobów zaspokajania zarówno zidentyfikowanych potrzeb jak i stwierdzonych deficytów w systemie rodzinnym.

2. Główny cel programu.

Utworzenie systemu wsparcia rodzinie i dziecku.

Podstawą rozwiązywania problemów jest stworzenie i funkcjonowanie takiego systemu wsparcia rodzinie, który pomoże klientom samodzielnie zmierzyć się ze swymi problemami, w celu zwiększenia samodzielności klientów, aktywności własnej w kwestii zmagania z trudnościami a także wyzwoli potencjał osobowościowy. Wsparcie klienta opiera się na poszukiwaniu sposobów rozwiązywania trudności w rodzinie (odbudowania więzi i relacji), w środowisku lokalnym przy wykorzystaniu grup samopomocowych, Kościoła czy organizacji pozarządowych. Wsparcie instytucjonalne jest niezbędne w tych sytuacjach, w których osoba, jej rodzina, środowisko lokalne stają w obliczu trudności „nie do pokonania”, zupełnej bezradności.

Podstawowym narzędziem pracy pracownika socjalnego jest diagnoza i monitorowanie sytuacji rodziny w celu ustalenia jej zasobów i potencjału niezbędnego do samodzielnego rozwiązywania problemów. Budując z rodziną plan pomocy, podejmując różne formy pracy socjalnej, pracownicy socjalni ukierunkowują wysiłki członków rodzin na wykorzystanie własnej sprawczości i mocy w kwestii usunięcia przeszkód. W ramach pracy zespołowej, pracownicy socjalni współpracują ze specjalistami w obszarze utworzenia takiego systemu wsparcia rodzinie i dziecku, który będzie, w danym przypadku, przynosił efekty najlepsze z możliwych. Pracownicy GOPS współpracują z różnorodnymi instytucjami i organizacjami w celu budowania właściwej strategii rozwiązywania problemów rodzin.

3. Rodzina w systemie pomocy społecznej realizowanej przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sanoku.

Podstawową płaszczyzną wychowawczą dziecka jest środowisko rodzinne. Właściwe funkcjonowanie człowieka, jego rozwój emocjonalny, społeczny zależy od zaspokojenia jego podstawowych potrzeb psychologicznych- potrzeby bezpieczeństwa, przynależności, akceptacji, miłości. Każda ze wspomnianych potrzeb rodzi się do życia i może zostać zaspokojona właśnie w rodzinie.

Najważniejsze funkcje prawidłowo funkcjonującej rodziny można określić następująco:

- funkcja materialno- ekonomiczna - pozyskanie środków na utrzymanie rodziny, gromadzenie dóbr zabezpieczających byt rodzinny,
- funkcja opiekuńcza - pielęgnacja członków wymagających opieki - dzieci, osoby starsze, osoby niepełnosprawne, przekazywanie dziecku właściwych modeli zachowań, systemu wartości i norm społecznych potrzebnych młodemu człowiekowi do pełnienia określonych ról społecznych w sposób samodzielny
- funkcja emocjonalna - zaspokajanie potrzeby akceptacji w budowaniu poczucia własnej wartości, wsparcie w rodzinie, bezpieczeństwo w wyrażaniu własnej osobowości, przynależności, miłości, budowanie tożsamości młodych członków rodziny, integracja członków rodziny, komunikacja zapewniająca efektywne porozumiewanie się.

Zadaniem rodziców jest zatem konstruktywne wprowadzenie dziecka w świat społeczny, kształtowanie jego osobowości w procesie wpajania systemów wartości i norm panujących w społeczeństwie. Trudno przecenić znaczenie rodziny w procesie socjalizacyjno-wychowawczym, gdyż może wspierać procesy adaptacji młodego człowieka do życia w społeczeństwie.

Współcześnie obserwujemy, że nie zawsze tak modelowy przebieg socjalizacji dziecka jest możliwy. Środowisko rodzinne coraz częściej ulega destrukcjom na skutek różnego rodzaju dysfunkcji, począwszy od uzależnień poprzez przemoc domową, przestępczość aż po rozkład moralny społeczeństwa wpływający na kształtowanie się ogólnie przyjętych wartości. W kontekście narastającej fali patologii, w naszej gminie, potrzeba mówić przede wszystkim o ubóstwie, bezrobociu, uzależnieniach, niepełnosprawności, szeroko rozumianej dysfunkcji rodzin- niedojrzałości emocjonalnej, bezradności w sprawach wychowania dzieci a także prowadzenia gospodarstwa domowego. Inne kwestie społecznych problemów, których nie sposób nie wymienić to starzenie się społeczeństwa czy długotrwała choroba, w tym także niepełnosprawność.

Źródłem dysfunkcji rodzinnych, w bardzo wielu przypadkach, są dorośli - małżonkowie, rodzice. Jako ludzie dojrzały podejmują decyzję o założeniu rodziny, wnosząc do niej swój światopogląd, ale i obciążenia psychologiczne z przeszłości - styl bycia, sposób zachowania się, komunikowanie się oraz sposoby okazywania emocji. Dezorganizacja rodziny przez uzależnienia, choroby psychiczne, warunki ekonomiczne, rozłam wewnętrzny (zerwanie więzi emocjonalnej), to szczególnie częste źródła niewydolności wychowawczej.

Oczywiście, destrukcją wpływającą znacząco na funkcjonowanie rodziny jest występowanie przemocy domowej, jednakże temu zagadnieniu poświęcony jest osobny fragment programu.

Z danych GOPS z okresu 2005-2009 wynika, iż problemem jest alkoholizm. Choroba, jaką jest uzależnienie, oddziałuje na wszystkich członków rodziny poprzez nadmierne koncentrowanie uwagi na problemach osoby uzależnionej. Najważniejsze funkcje rodziny zostają zaniedbane i trudne, a czasem nawet niemożliwe do zrealizowania. Wydatki na alkohol uszczuplają budżet rodzinny, toteż w wielu wypadkach uzależnieniu w rodzinie towarzyszy jej ubóstwo, zaniedbanie dzieci, niedożywienie a nawet brak środków do życia. Atmosfera do rozwoju psychicznego dzieci oraz ich wychowania jest bardzo niekorzystna. Osoba uzależniona zaburza poprzez brak jakiegokolwiek zaangażowania funkcjonowanie

wszystkich pozostałych członków. Równowaga psychiczna dzieci zostaje zachwiana, żyją one w ciągłym lęku, pod presją podwyższonej agresywności nierzadko przeistaczającej się w akty przemocy (o zjawisku przemocy domowej traktuje program załączony do niniejszego). Dzieci żyjące w rodzinie z uzależnieniem biorą na siebie odpowiedzialność za zaspokajanie potrzeb innych, często kosztem swoich własnych. Cierpią z powodu zniszczenia swojej sfery emocjonalnej- przeżywają gniew i wstyd, dominuje w nich poczucie krzywdy i winy. Właśnie poczucie krzywdy i poczucie bycia ofiarą zmusza do szukania winnych istniejącej sytuacji. Można powiedzieć, że dziecko uczy się radzić sobie w tej skrzywionej chorobą sytuacji, jednakże, w przeciwieństwie do dorosłych, nie posiada narzędzi tak wyspecjalizowanych. Najczęściej dzieci obwiniają same siebie, w sobie doszukują się przyczyn rodzinnego bólu. Prędzej czy później, zaczynają się trudności wychowawcze, trudności edukacyjne, trudności społeczne. Ciągłe uwagi dotyczące złego zachowania, napiętnowanie i coraz częstsze niepowodzenia stają się dla dziecka powodem do ogólnego niezrównoważenia - płaczliwości, lękliwości, nieopanowanej agresywności przejawiającej się w wybuchowości. Niezaspokajanie podstawowych potrzeb dziecka, miłości, przynależności, kontaktu uczuciowego, brak należytej opieki powoduje, że zaczyna ono poszukiwać ich zaspokojenia poza rodziną, często w sposób społecznie nieakceptowany.

Innym istotnym czynnikiem zaburzającym życie rodzinne jest bezrobocie. W sposób radykalny wpływa na istnienie ciągle napiętej atmosfery domowej. Zła sytuacja materialna domowników jest przyczyną niezaspokajania potrzeb bezpieczeństwa, dzieci odczuwają brak oparcia i wzajemnej pomocy - życie rodzinne staje się największym obciążeniem i źródłem nowych problemów. Zamiast otwartości i prawdy pojawia się wzrost frustracji i konflikty domowe. Dorośli mogą przejawiać wiele niechęci i oporu w stosunku do dzieci, jednakże one nie rozumiejąc skąd złe nastawienie pochodzi mogą obwiniać siebie za zaistniałą sytuację. Może pojawić się zagrożenie rozpadu więzi małżeńskiej a wówczas dochodzi do załamania struktury rodziny.

Rodzina niepełna charakteryzuje się zaburzeniem podstawowych funkcji, pojawiają się problemy finansowe, emocjonalne i wychowawcze. Naruszony jest rozwój intelektualny i społeczny dziecka a także proces socjalizacji. Jedna osobowość rodzica wpływa znacząco na sposób wychowywania dzieci a także trudności w odnalezieniu się w grupie rówieśniczej i społecznej. Problemy wyniesione z rodziny rozbitej mają długotrwałe skutki odbijające się w przyszłych rolach społecznych i partnerskich. Dzieciom z rodzin rozbitych brak harmonii życia rodzinnego - zapewnienie ciągłości opieki, ustalenie trwałego planu dnia,

przewidywalnych zasad wychowawczych. Opiekunowie zobowiązani są do nauczenia dzieci stosownych zachowań społecznych, towarzyszeniu dzieciom i ich akceptacji, przyjmowaniu ich trudnych zachowań wynikających z rozbitcia rodziny. Dzieci potrzebują takiego wzorca osobowego, który mogłyby naśladować.

Rodzina wielodzietna z kolei, wykazuje często dysfunkcje spowodowane podejmowaniem dodatkowej pracy zarobkowej przez rodziców a także dzieci, nieingerowanie rodziców w sprawy dzieci, skrajnego ubóstwa. Od dzieci wymaga się posłuszeństwa i karności. Autokratyczny styl wychowania nie sprzyja osiąganiu pozytywnych efektów w dziedzinie kształtowania osobowości dziecka. Sytuacji wielodzietności może towarzyszyć także brak zaspokojenia potrzeb materialnych dzieci (odpowiednie wyżywienie, zapewnienie miejsca do snu, nauki i wypoczynku, właściwe wyposażenie do nauki) oraz potrzeb emocjonalnych dzieci (nieadekwatne wymagania w stosunku do wieku dziecka, brak należytego wsparcia, nauka odpowiedzialności czy kształtowania poczucia niezależności).

Złe warunki mieszkaniowe i materialne uniemożliwiają zaspokojenie potrzeb materialnych, biologicznych i psychicznych dzieci. Brak im potrzeby uznania, znaczenia w grupie rówieśniczej, mają ograniczony dostęp do kultury i nauki- braki w wyposażeniu odzieżowym, przyborów szkolnych, materiałów do realizacji zainteresowań. Dzieci z rodzin ubogich bardzo często przejawiają zaniżone poczucie własnej wartości w stosunku do rówieśników. Brak odpowiednich warunków mieszkaniowych rodzi konflikty, napięcia, kłótnie. Ciasnota i brak swobody, nadmiar działających bodźców przyczyniają się do powstawania u dziecka zwiększonej nadpobudliwości a także trudności w koncentracji uwagi. Sytuacja ubóstwa może wywoływać zaniedbanie wychowawcze obojga rodziców, dzieci mogą mieć trudności z dopasowaniem się do norm panujących w społeczeństwie. Mogą być dyskryminowane i stygmatyzowane jako dzieci „z gorszych rodzin”.

Do problemów wynikających z niepełnosprawności czy długotrwałej choroby można zaliczyć trudności lub niemożności prowadzenia gospodarstwa domowego, trudności wynikające z niemożności podjęcia zatrudnienia, wysokie wydatki związane z leczeniem i rehabilitacją czyli szeroko rozumiane trudności finansowe. Choroba może utrudniać zaspokojenie podstawowych potrzeb, kontaktów z ludźmi, zaniedbywanie obowiązków domowych czy szkolnych, nadmierne obciążenie opieką nad osobą chorą. Ogólnie, uszkodzenie i obniżony stan sprawności organizmu utrudnia, ogranicza lub całkowicie uniemożliwia wykonywanie zadań życia rodzinnego, zawodowego, społecznego.

Niepełnosprawność członków rodziny degraduje pojęcie samodzielności. Rodziny te stają przed koniecznością otrzymywania pomocy w wykonywaniu codziennych czynności- usługi opiekuńcze, pielęgniarstwo, domowa rehabilitacja. Inne działania towarzyszą rodzinom z niepełnosprawnym dzieckiem a inne kierowane są do rodzin z niepełnosprawną osobą dorosłą. Głównym celem przyświecającym działaniu w rodzinach, w których niepełnosprawność występuje to zapobieganie izolacji, stworzenie możliwości włączenia w życie społeczne przy wykorzystaniu istniejących zasobów środowiska lokalnego.

W związku z powyższym, pod patronatem GOPS należy utworzyć klub samopomocy/światlice, którego zadania skierowane do dzieci można ująć następująco:

- wsparcie rodziny w sprawowaniu jej podstawowych funkcji,
- pomoc dzieciom w pokonywaniu trudności interpersonalnych w kontaktach z rówieśnikami i dorosłymi, integracja grupy,
- kształtowanie umiejętności w zakresie wypełniania ról społecznych,
- stworzenie miejsca, w którym dzieci będą czuły się bezpiecznie, gdzie będą mogły się bawić i uczyć,
- nauka dzieci pracy w grupie, świadomość własnej sprawczości i wpływania na sytuację, nauka zasad komunikowania się i rozwiązywania trudnych sytuacji
- pomoc dzieciom w rozpoznawaniu własnych emocji,
- radzenie sobie z problemami i konfliktami,
- wiara we własne siły i możliwości,
- rozwój kreatywności, wyobraźni, twórczości,
- zaangażowanie rodziców w pracę świetlicy i na jej rzecz, aktywizacja i integracja mieszkańców osiedla, na którym świetlica istnieje

Funkcje klubu działającego na rzecz dzieci i młodzieży:

-funkcja opiekuńcza - polega na zaspokajaniu potrzeb wynikających z niewydolności wychowawczych i opiekuńczych w rodzinie

- Wyrównywanie braków materialnych,

- Opieka wychowawcza w czasie pozalekcyjnym,
- Organizowanie wycieczek, wycieczek edukacyjnych i kulturalnych
- Promocja form aktywnego spędzania czasu wolnego

- funkcja wychowawcza - polega na kształtowaniu osobowości młodego pokolenia:

- Kształtowanie postaw i zasad współżycia społecznego, odpowiedzialności i szacunku do pracy,
- Wzmacnianie systemu norm i wartości moralnych
- Wzbudzenie i umocnienie poczucia obowiązku
- Organizowanie warsztatów psycho-edukacyjnych z zakresu problemów tożsamości, zasobów osobowości

- funkcja społeczna - dotyczy udziału dzieci w życiu środowiska społecznego, aktywności i prowadzeniu rozmaitych poczynań społecznych na rzecz dziecka, chodzi o szeroko rozumianą ochronę dzieci i młodzieży przed marginalizacją i nieprzystosowaniem społecznym.

Widać zatem, jak bardzo pożyteczną funkcję może zapewniać placówka wsparcia dziennego.

Inną ważną działalnością GOPS, o której warto wspomnieć będzie organizacja środowiska lokalnego w postaci wolontariatu. Jest to forma aktywizacji mieszkańców, która bardzo skutecznie uzupełnia ofertę ośrodków pomocy społecznej w zaspokajaniu potrzeb społecznych. Wolontariusze mogą zajmować się dziećmi, osobami chorymi i niepełnosprawnymi, seniorami oraz osobami bezrobotnymi. Mogą angażować się w imprezy organizowane przez GOPS, w klubach samopomocy czy świetlicach a także domach osób – klientów Ośrodka. Poprzez pracę wolontariuszy można:

- poszerzyć zakres niesionej pomocy, zwłaszcza o pomoc niematerialną,
- objąć wsparciem większej liczby osób z większą częstotliwością,
- zintegrować społeczność lokalną,
- reagować na potrzeby klientów w sposób szybki i kompleksowy

Reasumując, można powiedzieć, iż negatywny skutek wpływu środowiska rodzinnego przejawia się w przyspieszeniu bądź opóźnieniu wieku społecznego dziecka. Przez bodźce patologiczne uderzające w rodzinę, dziecko staje się albo bohaterem rodzinnym dźwigającym obowiązki równe dorosłym albo wycofuje się zupełnie z życia społecznego stając się niewydolnym i nie wypełnia nawet tych obowiązków, które są właściwe w stosunku do wieku. Opisane zakłócenia rozwojowe kształtują agresywne zachowania, postawy zamykania się na pomoc i próby przerwania istniejącego stanu rzeczy. Jednak największym problemem współczesnych dzieci polega na tym, iż nikt ich nie wychowuje i nie pomaga tym samym osiągnąć właściwych umiejętności życiowych niezbędnych do życia społecznego.

Wiadomo, że w wielu przypadkach dysfunkcje mogą się nakładać bądź wynikać z siebie. Uzależnienia nierzadko idą w parze z bezrobociem, te z kolei mogą powodować ograniczenia perspektyw bytowych całej rodziny czy to pełnej, niepełnej czy wielodzietnej. Żadna dysfunkcja nie wyklucza innej. Należy jednak podkreślić, iż do rozwiązania jakiegokolwiek sytuacji rodzinnej należy wykorzystywać możliwości rodziny, jej zdolności przewyższania braków i pokonywania przeciwności.

4. Cele szczegółowe i kierunki ich realizacji

W ramach opisanych obszarów problemowych są realizowane lub planowane następujące działania:

Ubóstwo

a) Zapobieganie problemom niedożywienia:

- obiady w szkole i przedszkolu
- świadczenia pieniężne na żywność
- talony żywnościowe do sklepu
- współpraca z organizacjami pozarządowymi i kościołem w zaspokajaniu potrzeb żywnościowych

b) Obejmowanie pomocą socjalną dzieci:

- dofinansowanie podręczników szkolnych
- dofinansowanie wyjazdów wakacyjnych i zimowych, wycieczek
- dofinansowanie pobytów w przedszkolu , żłobku

c) Wspomaganie rodzin będących w ubóstwie:

- zasiłki stałe, okresowe, celowe, świadczenia w programie dożywiania
- pomoc rzeczowa GOPS i pozyskana z organizacji pozarządowych i kościoła
- motywowanie i edukowanie w zakresie racjonalnego gospodarowania posiadanymi środkami finansowymi

d) Przeciwdziałanie dziedziczeniu biedy poprzez:

- przeciwdziałanie bezrobociu
- przeciwdziałanie alkoholizmowi
- wspomaganie potencjału rozwojowego rodziny, wzmocnienie zasobów rodziny, rozbudzenie ambicji, ukazywanie rodzinie jej mocnych stron

Bezrobocie

a) Pomoc specjalistyczna:

- indywidualne konsultacje ze specjalistą ds. bezrobocia i psychologiem
- motywowanie w kierunku poszukiwania i podjęcia pracy
- analiza predyspozycji zawodowych, pisanie CV i listu motywacyjnego
- prowadzenie grup wsparcia dla osób bezrobotnych

b) Współpraca z instytucjami pośrednictwa pracy i PUP

c) Udostępnianie posiadanych ofert pracy

d) Motywowanie do podnoszenia lub zmiany kwalifikacji zawodowych

e) Pomoc w organizowaniu opieki nad członkami rodziny

(wolontariat, przedszkole, świetlica, usługi PKPS, żłobek)

f) Poradnictwo prawne dotyczące zagadnień Kodeksu Pracy

Niepelnosprawność, długotrwała lub ciężka choroba

a) Pomoc w zorganizowaniu podstawowej opieki zdrowotnej

- b) Współpraca z lekarzem pielęgniarką środowiskową
- c) Organizowanie usług opiekuńczych i specjalistycznych
- d) Współpraca z Powiatową Komisją d/s Orzekania o Stopniu Niepełnosprawności, z ZUS oraz KRUS.
- e) Informacja w zakresie praw pacjenta i możliwości skorzystania z pomocy wyspecjalizowanych instytucji
- f) Monitorowanie działań klienta i motywowanie do maksymalnego wykorzystania własnych możliwości
- g) Dopełnienie formalności związanych z umieszczeniem w Domu Pomocy Społecznej lub Ośrodku Rehabilitacyjnym
- h) Pomoc finansowa GOPS na zakup leków, pokrycie kosztów leczenia i zakupu sprzętu rehabilitacyjnego
- i) Diagnoza i pomoc psychologiczna
- k) Organizowanie pomocy wolontariuszy- pomoc we wspieraniu rodzin poprzez krótkotrwałą opiekę osoby chorej, zmniejszenie poczucia izolacji oraz możliwość bezpiecznego wyjścia domu

Dysfunkcja rodzin

- a) Wsparcie funkcji opiekuńczych poprzez skierowanie dzieci do placówek wsparcia dziennego (świetlice szkolne, środowiskowe, kluby samopomocy)
  - organizowanie czasu wolnego (wycieczki, konkursy)
  - pomoc w pokonywaniu trudności szkolnych
  - integracja grupy rówieśniczej
- b) Współpraca z pedagogami szkolnymi, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną w pokonywaniu trudności związanych z edukacją i wychowaniem
- c) Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w zakresie nabywania i rozwijania umiejętności wychowawczych
- d) Psychologiczne konsultacje rodzinne, konsultacje małżeńskie
- e) Konsultacje psychologiczne dla samotnych matek prowadzone w Domu Samotnej Matki

- f) Pomoc w uzyskaniu mieszkania z zasobów gminy
- g) Dofinansowanie dożywiania, wypoczynku, wyposażenia do szkoły dla dzieci
- h) Współorganizowanie imprez okolicznościowych i paczek świątecznych
- i) Organizowanie pomocy wolontariuszy - zagospodarowanie czasu wolnego dzieci- aktywnie i w sposób wartościowy, pomoc w nauce

Uzależnienia od alkoholu i narkotyków

- a) Współpraca z instytucjami zajmującymi się problemem uzależnień (Poradnia Uzależnień, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Gminny Punkt Konsultacyjny)
- b) Edukacja osób uzależnionych i ich rodzin w zakresie problemu uzależnienia
- c) Diagnoza i pomoc psychologiczna
- d) Motywowanie do podjęcia leczenia
- e) Współpraca z GKRPA w pracy na rzecz dzieci
  - typowanie dzieci do dożywiania w szkołach
  - typowanie dzieci na wypoczynek letni i zimowy
- f) Pomoc finansowa i rzeczowa

W momencie występowania przemocy

- a) Współpraca z policją, Sądem rodzinnym, domami dziecka, pedagogami, Ośrodkami Szkolno-Wychowawczymi, zakładanie „Niebieskich Kart”
- b) Kierowanie do Ośrodków Interwencji Kryzysowej, Domu Samotnej Matki, Pogotowia Opiekuńczego
- c) Indywidualna pomoc psychologiczna dla kobiet doznających przemocy w rodzinie
- d) Pomoc prawna
- e) Tworzenie grupy wsparcia dla kobiet doznających przemocy w rodzinie

5. Zakończenie

Stworzenie Programu Pomocy Dziecku i Rodzinie pozwoliło ująć cele i role Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sanoku jako formę udzielanej pomocy oraz kompetencji pracowników wynikających z obowiązujących ustaw.

Zidentyfikowane problemy społeczne mieszkańców Gminy Sanok a także analiza zgromadzonych danych pozwoliła na określenie kierunków polityki prorodzinnej GOPS, priorytety i zadania , które będą realizowane w pracy z rodzinami.

Ograniczenie skutków dysfunkcji wraz ze stworzeniem systemu wsparcia, główny cel niniejszego programu, to najskuteczniejsza forma pomocy ukierunkowana na rozpoznanie problemu i określenie właściwych strategii jego rozwiązania.

Oferta Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sanoku

Proponujemy pomoc specjalistyczną w formie:

- Indywidualnych konsultacji, spotkań
- Konsultacji małżeńskich, rodzinnych
- Grup wsparcia (skierowana do osób doświadczających przemocy)
- Warsztatów edukacyjnych, umiejętności interpersonalnych

Warsztaty edukacyjne, umiejętności interpersonalnych:

- Trening zastępowania agresji
- Komunikacja interpersonalna
- Autoprezentacja
- Asertywność
- Warsztaty umiejętności wychowawczych

Pomocy mogą udzielić:

- prawnicy, psychologowie, pracownicy socjalni
- specjaliści ds. bezrobocia, specjaliści pracy z rodziną